

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bhar.II.35/2013/5.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság Debrecenben, a 2013. március 18. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

végzést:

A rágalmazás vétsége miatt vádlott ellen indult büntetőügyben a Miskolci Törvényszék 2012. szeptember 25. napján kihirdetett 2.Bf.798/2012/7. számú ítéletét helybenhagyja.

A harmadfokú eljárásban felmerült 6.810 (hatezer-nyolcszáztíz) Ft büntügyi költséget a magánvádló viseli.

Indokolás:

Az első fokon eljáró Miskolci Városi Bíróság a 2012. március 23. napján kelt 27.B.1432/2011/23. számú ítéletével vádlottat rágalmazás vétsége (Btk. 179. § (1) bekezdés) miatt 2 évre próbára bocsátotta. Kötelezte a vádlottat 5000 Ft büntügyi költségnek a magánvádló részére történő megfizetésére.

Az első fokú ítélet ellen a vádlott jelentett be fellebbezést, bűnösségének megállapítását sérelmezve, felmentés érdekében. A magánvádló nem élt jogorvoslattal.

A vádlott fellebbezése folytán másodfokon a Miskolci Törvényszék járt el és a 2012. szeptember 25. napján kelt 2.Bf.798/2012/7. számú határozatával a városi bíróság ítéletét megváltoztatva a vádlottat a rágalmazás vétsége miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette, megállapítva, hogy az eljárás során felmerült büntügyi költséget a magánvádló viseli.

A másodfokú ítélet ellen a magánvádló jelentett be fellebbezést a vádlott felmentése miatt, bűnösségének a feljelentése szerinti rágalmazás vétségében megállapítása érdekében. Jogorvoslatát írásban részletesen indokolta (9. számú másodfokú irat), melyben kifejtette, hogy a vádlott által a Miskolci Rendőrkapitányságnak megküldött beadványban foglaltak kimerítik a rágalmazás vétségének törvényi tényállását és nem vitatható a vádlotti cselekvőség jogellenessége sem. Érvelése szerint a törvényszék tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a vádlotti cselekménynek hiányzik a jogellenessége, álláspontját az ítélkezési gyakorlat sem támasztja alá. Figyelmén kívül maradt, hogy a vádlottnak semmiféle jogi érdeke nem fűződött ahhoz, hogy az eljárásbeli jogai védelme érdekében megrágalmazza, és valótlan állítást tegyen. Nem bizonyítható, hogy ügyfele a javaslatára és támogatásával nyújtott be valótlan beadványokat. A védekezés szabadsága nem terjedhet odáig, hogy az ellenérdekű fél ügyvédjét az ügyfél valótlan állításokkal lejárassa.

Hivatkozott a BH2004.172. számú eseti döntésben foglaltakra, miszerint becsületsértés vétsége valósul meg, ha a polgári peres eljárásban az alperes képviselőjeként részt vevő terhelt a bíróságnak megküldött írásbeli nyilatkozatában az igazságügyi szakértő által készített magánszakértői véleményt demagógnak, mérhetetlenül elfogultnak és tisztességtelennek nevezi. A magánvádló fellebbezésében kiemelte, hogy a vádlotti magatartás megengedhetősége, büntetlensége olyan következményekkel jár, mely az igazságszolgáltatás alapjait ingatja meg. A kifogásolt vádlotti cselekvőség a szabad és befolyásolás mentes perbeli képviseletet is akadályozza. Összegezve, ezért a magánvádló az elsőfokú bíróság ítéletével egyetértve, a vádlott bűnösségének megállapítására tett indítványt.

A harmadfokú nyilvános ülésen a magánvádló és képviselője a másodfellebbezést fenntartották. A magánvádló jogi képviselője kifejtette, hogy a vádlotti elkövetési magatartás felveti a hamis vád megvalósulásának lehetőségét, de rágalmazás feltétlen megvalósult, a cselekmény jogellenességének hiányára megalapozottan nem lehet hivatkozni. A vádlott cselekvősége ugyanis az ügyvédi hivatás méltóságát sértve a magánvádló becsületének csorbítására alkalmas volt.

A védő a másodfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítélőtábla a másodfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást a Be. 387.§ (1), (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően felülbírált, figyelemmel arra, hogy a Be. 386. § (1) bekezdés c) pontja alapján a másodfokú határozat ellen a törvény biztosítja a fellebbezés jogát, mert a másodfokú bíróság az első fokon elítélt vádlottat a rágalmazás vétsége miatt emelt vád alól felmentette. A büntetőjogi főkérdésről hozott eltérő döntés joghatályosan megnyitja a másodfellebbezés lehetőségét.

A harmadfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első és másodfokú eljárást - függetlenül attól, hogy ki fellebbezett - felülbírált abból a szempontból is, hogy az elsőfokú, illetőleg a másodfokú eljárásban az eljárási szabályokat megtartották-e, valamint hogy a másodfokú ítélet megalapozott-e.

A felülbírálat során megállapította, hogy az első- és másodfokú eljárást a bíróság a perrendi szabályokat megtartva folytatta le. Nem történt sem feltétlen, sem olyan jellegű relatív eljárási szabálysértés, mely a harmadfokú elbírálást kizárná, ilyen hibákra a fellebbezésre jogosultak sem hivatkoztak.

Az ítélőtábla rögzíti továbbá, hogy a másodfokú határozat megalapozott, ekként a harmadfokú bíróság a Be. 388. § (1) bekezdés értelmében a határozatát a másodfokú bíróság által elfogadott tényállásra alapítja.

Az eljáró bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékokat alaposan, gondosan értékelték. Az elsőfokú bíróság a lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat okszerűen, a logika szigorú szabályai szerint helyesen értékelte. Vizsgálta a vádlott vallomását, a magánvádló tanúvallomását és az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges más bizonyítékokat is. A másodfokú bíróság perrendszerűen állapította meg, hogy az első fokú ítélet tényállása

megalapozott, ezért döntését törvényesen alapozta a városi bíróság által hibátlanul megállapított tényekre.

A másodfokú bíróság az irányadóul elfogadott tényállás alapján az anyagi és perjogi szabályoknak megfelelően mentette fel a vádlottat a rágalmazás vétségének vádja alól, mivel a bűncselekmény valóban nem állapítható meg a terhére.

A Btk. 179. § (1) bekezdése szerint, aki valakiről, más előtt, a becsület csorbítására alkalmas tényt állít, híresztel, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használ, vétséget követ el (rágalmazás).

A rágalmazás, mint ahogy a Btk. 180. §-ban szabályozott becsületsértés védett jogi tárgya a becsület. A becsület két részből tevődik össze: egyrészt a társadalmi megbecsülésből, másrészt az emberi méltóságból. A társadalmi megbecsülés az emberről, egyéni sajátosságairól, egyéni tulajdonságairól, magatartásáról, személyes értékeiről a környezetében kialakult értékképletet jelenti, míg az emberi méltóság az egyénnek azt az igényét fejezi ki, hogy olyan elbírálásban részesítsék, amely a társadalomban kialakult érintkezési formák minimális követelményeinek megfelel (BH1999.9., Kúria Bfv.III.116/2012/3.).

A bűncselekmény sértettje, mint jelen ügyben is, egyrészt élő személy lehet. Ugyanakkor a véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos elvére is tekintettel a hatóság, vagy hivatalos személy, valamint közszereplő, közfeladatot ellátó személy e minőségére tett, értékképletet kifejező véleménynyilvánítása alkotmányosan nem büntethető. A becsület csorbítására alkalmas tényállítás pedig csak akkor jár büntetőjogi következménnyel, ha a tényt állító személy tudta, hogy a közlés lényegét tekintve valótlan vagy azért nem tudott annak valótlanságáról, mert a hivatása, vagy foglalkozása alapján rá irányadó szabályok szerint az adott állítás vagy közlés eszközére és címzettjeire tekintettel az elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta (36/1994.(VI.24.) AB. határozat). A Btk. 179. § és 180. § alkalmazásánál a hosszú éve óta követett bírói gyakorlat figyelembe veszi az alkotmányos követelményt, hogy a közszereplőknél a véleménynyilvánítás köre tágabb legyen, mint más személyeknél. A büntetőjogi védelem „ultima ratio”, azaz végső eszköz a jogtárgy védelme érdekében.

A rágalmazás elkövetési magatartása a becsület csorbítására alkalmas tény állítása, ilyen tény híresztelése, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata. Tényállításnak tekinthető, ha az elkövető személyes tudomáson, meggyőződésen alapulóan, avagy ilyen látszatát közöl másokkal tényeket. A tényállítás feltétele, hogy a sértett magatartását a becsület csorbítására alkalmas módon és egyedileg felismerhetően határozza meg. A rágalmazás tekintetében a tényállításon olyan, a sértett magatartását egyedileg felismerhetően meghatározó nyilatkozatot, kijelentést kell érteni, amelyek tartalma a múltban megtörtént, vagy jelenben történő esemény, állapot (BH2009.135.I.).

A fentiek előrebocsátása után szükséges a történeti tényállás minden elemét összevetni a törvényi tényállással, valamint a Btk. 10. §-ának a bűncselekmény fogalmára vonatkozó szabályaival.

A megalapozott ítéleti tényállás a következő: „Megnyilvánulásai kizárólag lejárató szándékkal, aljas indokból történnek, ezekkel jelentős érdeksérelmet okozva - tudomásunk szerint jelenlegi ügyvédje, javaslatára és ennek támogatásával, aki rendszerint nevében - valótlanságokon alapuló beadványokat nyújt be több fórumra, mint fenti két ügyben is”.

A magánvádló által sérelmezett beadvány vádlotti előterjesztésére ellen a Miskolci Rendőrkapitányságon 05010/5835-41/2010. bü. számon volt felesége, és feljelentése alapján zaklatás vétsége miatt indult nyomozásban került sor.

A vádlott az ügy egyik sértettje volt, tanúként hallgatták ki, a nyomozási irat 114. lapszám alatti beadványát nyilvánvalóan az ügy érintettjeként, sértetti minőségében terjesztette elő. A beadvány fő része ellen rágalmozás vétsége miatti feljelentés, melynek indokolásában tért ki a magánvádló eljárására.

A magánvádló, dr. ügyvéd meghatalmazott védőjeként járt el a nyomozás során, valamint képviselte őt a felek között indult más magánvádas ügyekben is. Védőként, mint közfeladatot ellátó személy, közszereplőnek minősül. A nyomozó hatóság, majd a bíróság előtt a kontradiktórius eljárásban a meghatalmazás vagy kirendelés alapján eljáró védő a büntetőeljárás egyik olyan fő személye, akit a követett ítékezés közszereplőnek tekint. Következik ez a Be. 74/B. § (1) bekezdéséből is, mely szabály szerint a védő hozzájárulása nem szükséges ahhoz, hogy a tárgyaláson róla a sajtó kép- vagy hangfelvételt készítsen. A védő az eljárás során sajtónyilatkozatot tehet, a nyomozásban és a tárgyaláson széleskörű jogosítványok illetik meg, mely tények és a sajtótájékoztatásról szóló, idézett törvényi rendelkezés szerint védői minőségében közszereplő.

A tényállás első része, mely szerint „megnyilvánulásai kizárólag lejárató szándékkal, aljas indokból történnek, ezekkel jelentős érdeksérelmet okoznak,” nyilvánvalóan perbeli magatartására, eljárási cselekményeire utal, tehát jól elválasztható a magánvádlóval kapcsolatban előadottaktól. Nem vitás azonban, hogy a „jelenlegi ügyvédje, javaslatára és ennek támogatásával, aki rendszerint nevében - valótlanságokon alapuló beadványokat nyújt be több fórumra, mint fenti két ügyben is” kitétel már a magánvádlót érinti. A vádlott tehát azt állította, hogy az ügyvédje javaslatára, támogatásával nyújt be valótlanságokon alapuló beadványokat több fórumra. Ez a történeti tényállás központi, hangsúlyos része, mely összevetendő a rágalmozás törvényi tényállásának elemeivel.

Annyiban helyesen foglalt állást az elsőfokú és a másodfokú bíróság is, hogy tényállításról van szó. A valótlan tartalmú beadványok előterjesztése ugyanis olyan múltbeli esemény, mely megfelel a tényállítás kritériumainak (BH2009.135.). A valótlan beadványok előterjesztésére utalás kifogásolható, negatív értékítéletet hordoz, és objektíve alkalmas lehet a becsület csorbítására is.

A másodfokú bíróság azonban kifogástalanul mutatott rá, hogy nem valósít meg bűncselekményt a hatóság előtt folyamatban lévő eljárásban az ügyfél által az őt megillető jogok keretei között az ügy tárgyával, az abban érintett személlyel összefüggésben az ügy tisztázása érdekében tett, gyalázkodástól, becsmérléstől mentes tényállítás akkor sem, ha objektíve alkalmas volna a becsület csorbítására (BH.2009.135.).

A nyomozásban a vádlott sértettként vett részt, tanúként hallgatták ki. Igaza bizonyítása érdekében, eljárási jogait gyakorolva terjesztett elő beadványt, feljelentést ellen, melyben elsősorban a feljelentett eljárását kifogásolta. A védőre nézve annyit állított, hogy valótlan tartalmú beadványokat terjeszt elő. A sértetti státuszban fellépő vádlott magatartása nélküli a jogellenességet, mely a bűnösség megállapításának feltétele, amint azt helyesen állapította meg a másodfokú bíróság.

Utal az ítélet arra is, hogy a tanúzási kötelezettségét teljesítő személynek a ügyre vonatkozó kijelentése akkor sem alapozza meg a rágalmazás miatti büntetőjogi felelősséget, ha a tényállításai, vagy az abból levont következtetések objektíve alkalmasak a becsület csorbítására (EBH2004.1011.).

A védői beadványok valótlanosságára utalás nem tekinthető gyalázkodónak, becsmérlőnek, különös tekintettel arra is, hogy a gyanúsítottat nem terhelte az igazmondási kötelezettség a terhelti jogok gyakorlása során. Az követett bírói gyakorlat szerint büntetőjogi, vagy szabálysértési felelősséget megalapozó tényállítások megalapozhatják a jogellenességet. Jelen esetben a védelmi beadványok valótlan tartalmára utalás azonban a védő felelősségét nem vetheti fel, a védő ugyanis fő szabályként nem vonható felelősségre a védekezés során kifejtett magatartásáért. Ezért a harmadfokú bíróság egyetértett a másodfokú bírósággal, hogy a Btk. 10. § (1) (2) bekezdésében megfogalmazott társadalomra veszélyesség, a vádlotti cselekmény objektív jogellenessége nem állapítható meg, ezért a vádlottat a rágalmazás vétségének vádja alól bűncselekmény hiányában a másodfokú bíróság törvényesen mentette fel.

A magánvádló képviselőjének harmadfokú eljárásban történt felszólalása kapcsán megjegyzendő, hogy a magánvád tárgyát képező cselekmény a hamis vád megállapítására nem lehet alkalmas. A vádlott annyit állított, a magánvádló valótlan tartalmú beadványokat terjesztett elő. Konkrét bűncselekmény elkövetésével azonban nem vádolta. Az általánosságban a valótlan tartalmú beadványokra utalás a Btk. 233. § (1) bekezdés a) pontjában írt hamis vád büntetnének törvényi tényállását nem meríthette ki. A már kifejtettek szerint azonban nem valósult meg a rágalmazás vétsége sem.

A másodfokú ítéletnek a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezése is megfelelnek a törvénynek.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéletábla a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 397.§-ának alkalmazásával helybenhagyta.

A harmadfokú eljárásban a kirendelt védő, illetve jogi képviselő eljárásával kapcsolatban felmerült bűnügyi költséget a Be. 381. § (1) bekezdése alapján - utalva a Be. 385. §-ára - állapította meg, mely költséget a Be. 514. § (4) bekezdése értelmében a magánvádló viseli.

Debrecen, 2013. március 18.

Dr. Elek Balázs sk. . Hágér Tamás sk.. Gömöri Olivér sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

ZÁRADÉK

A Miskolci Törvényszék 2.Bf.798/2012/7. számú ítélete a harmadfokú határozat folytán a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2013. március 18.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül
tisztviselő